

İNCELEME / ARAŞTIRMA

Yükseköğretimdeki Gençlerin Gözünden Gençlerin Politika İle İlişkisi*

H. Büşra Ekinci Sağlam**

Öz

Gençlerin siyasal katılımına dair ilgisiz ve apolitik olduklarına yönünde literatürde bazı yaygın ifadeler mevcuttur. Bu çalışmanın amacı bu ifadeler hakkında gençlerin konuyla ilgili kendi görüşlerini, taleplerini ve önerilerini dile getirmelerini sağlamaktır. Bu amaçla nitel araştırma deseni kullanılarak; 18-29 yaş arası, Ankara'da yükseköğretime devam eden, 20 katılımcı ile derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Veriler, uzman görüşü alınarak oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Bu bağlamda veriler gençlerin siyasetle ilişkisi, gençlerin siyasal katılımı önündeki kısıtlayıcı faktörler ve gençlerin siyasal katılımı arttırmaya yönelik önerileri olmak üzere 3 başlık altında incelenmiştir. Katılımcılardan siyasetle ilişkilerini tanımlarken kendilerini apolitik olarak nitelendirenler olsa da birçoğu, katılımın farklı yolları ve yorumları olduğunu ifade etmiştir. Katılımcılar için gençlerin siyasal katılımı önündeki kısıtlayıcı faktörler şu şekildedir; gençlerin gözünden siyasetin günümüzdeki imajı, toplumsal alanda oluşmuş kutuplaşma, siyaset aracılığıyla değişim oluşturulabileceğine inanmama ve toplumun gençlere yönelik bakış açısı. Katılımcılar, gençlerin siyasal katılımının artırılması noktasında görüşlerini, taleplerini ve önerilerini dile getirmişlerdir. Katılımcıların yöneticilerden talepleri şunlardır; ülke yönetiminde gençlerle ilgili konularda gençlere söz hakkı verilmesi, şeffaf ve geri dönüş sağlayan bir sistem oluşturulması, her kesimi kapsayan politikalar yapılması, gençlik oluşumlarına olanak sağlanması, siyasetin günlük hayata etkisinin azaltılması, her koşulda evrensel değerlerin temel alınması, çözüm odaklı yaklaşımlar benimsenmesi, siyasi sistemin günümüz şartlarına uyum sağlayabilmesi ve eleştiriye ve gelişmeye açık olunması. Gençlere yönelik katılımcıların önerileri ise şunlardır; gençlerin kendilerine alan yaratması, sosyal medya ve interneti araç olarak kullanması, kendilerini geliştirmesi, STK'ları araç olarak kullanması, eleştirel yaklaşabilmesi, evrensel değerleri temel alması ve isteklerini dile getirmesi.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, Politiklik, Siyasal Katılım, Siyasal Davranış

* Bu makale Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nde yürütülen yüksek lisans çalışmasının bir parçasıdır.

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Politika Anabilim Dalı, Ankara/Türkiye, ekincibusra@yahoo.com, ORCID: 0000-0002-1892-4303

Abstract

There are some claims in the literature that young people are generally indifferent to politics. The aim of this study is to enable young people to express their opinions, requests, and suggestions about such claims. For this purpose, using a qualitative research design; we conducted in-depth interviews with 20 participants between the ages of 18-29 and attending higher education in Ankara. The data is collected with a semi-structured interview form, which was formed by taking expert opinions. The obtained data is analyzed using the descriptive analysis method. In this context, the data was analyzed under three headings: the relationship of young people with politics, the restrictive factors in front of young people's political participation, and their suggestions to increase political participation. Although there are some who describe themselves as apolitical when describing their relations with politics, most of them stated that there are different ways and interpretations of participation. The limiting factors for the political participation of young people for the participants are as follows; the current image of politics from the eyes of the youth, the polarization in the social sphere, the disbelief that change can be achieved through politics, and the society's viewpoint towards youth. The participants expressed their opinions, requests, and suggestions about increasing the political participation of young people. Participants' requests from authorities are as follows; giving young people the right to have a say in matters related to the youth in the country's administration, establishing a transparent and return-oriented system, making policies covering all segments, enabling youth formations, reducing the impact of politics on daily life, taking universal values as a basis in all circumstances, adopting solution-oriented approaches, adapting to today's conditions and being open to criticism and development. The following are the suggestions of the participants for the youth; that young people create space for themselves, use social media and the internet as a tool, develop themselves, use NGOs as a tool, be able to approach matters critically based on universal values and express their requests.

Keywords: Youth, Politics, Political Participation, Political Behavior

Giriş

Siyasal katılıma dair gençler, bir yandan ilgisiz, apolitik, depolitize ve konformist olarak tanımlanırken (Çam, 2018, ss. vii–viii; Neyzi, 2011, ss. 26–27) bir yandan da Türkiye’de oy kullanma oranlarının yüksek olduğu, dolayısıyla gençlerin ülke yönetiminde ve karar alma mekanizmalarında yer aldığı ifade edilmektedir (Uyan Semerci, 2009). Siyasal katılımın ortak karar kılınmış bir tanımı mevcut değildir fakat Kışlalı (2003) siyasal katılımı vatandaşların, devletin çeşitli seviyelerdeki kararlarına ve uygulamalarına tesir etme amaçlı girişimleri olarak nitelendirmiştir. Bu bağlamda politik ve apolitik tutumun ayrımını yapmak zor bir durumdur çünkü bu kavramların da hangi tutum ve davranışları kapsayıp kapsamadığı ile ilgili ortak bir tanım mevcut değildir.

Gençlerin, siyasete dair ilgisiz ve apolitik olarak nitelendirmesi yerine, yeni siyasal araçlarının ve yeni siyasi dilinin anlaşılması gerektiğine dikkat çekilmektedir. Siyaset

algısı ve siyasal katılım şekillerinin değişiminden kaynaklı olarak, gençlerin karar alma süreçlerine “geleneksel” şekilde katılmadıkları yorumunun daha yerinde olacağına yönelik görüşler mevcuttur (Lüküslü, 2011, ss. 65–66; Çam, 2018, s. 91). Gençlerin siyasal katılıma dair ilgi gösterip göstermeme durumunun yanı sıra bu ilgi biçiminin de değişim göstermekte ve çeşitlenmekte olduğu görülmektedir.

Siyasal ortam ve yapısı bağlamında ortamın destekleyici olmasının, işleyişinin ve kuralların açık olarak ortaya konulmasının, katılımı pozitif etkilediği ifade edilmektedir (Arslan, 2012, s. 27). Ek olarak birey ve kültürün karşılıklı etkileşimi bağlamında demokratik ve katılımcı bireylerin çoğalmasında aile, okul ve sosyal çevrenin oldukça önemli bir rol oynadığı ifade edilmektedir (Keçe ve Dinç, 2015, s. 180). Diğer yandan Türkiye’de ortak karar alma mekanizmalarında gençlere yer verilmediği, gençlerin dışarıda kaldıkları belirtilmekte, kendi hayatlarına dair kararlarda bile sınırlı bir etkileri olduğu dile getirilmektedir (Uyan Semerci, 2009).

Aktif katılım yoluyla gençlerin kendi gelişimlerinde olduğu kadar topluluklarının gelişiminde de hayati bir rol oynamaları, hayati yaşam becerilerini öğrenmeleri, insan hakları ve vatandaşlık hakkında bilgi geliştirmeleri, olumlu sivil eylemlere katılmaları konusunda güçlendirilmeleri noktalarına dikkat çekilmektedir. Etkili katılım için gençlere medeni hakları hakkında bilgi, eğitim ve bunlara erişim gibi uygun araçlar verilmesi de bu gereklilikler arasındadır (United Nations, 2013, s. 1). Türkiye’de diğer ülkelere göre genç nüfus oranı yüksektir ve seçmen kitlesinin önemli bir kısmını da gençler oluşturmaktadır. Dolayısıyla gençlerin siyasal katılımına yönelik çalışmalar aslında toplumun önemli bir kesiminin istek, ihtiyaç ve beklentileri ile doğrudan ilgilidir. Gençlerin siyasal katılıma dair bakış açılarının anlaşılması, gençlerin birebir kendileri ile yapılan çalışmalarla mümkün olacaktır. Bu alanda yapılmış çalışmalar mevcuttur fakat gençlerin siyasal katılımını konu alan politikalarda ve akademik literatürde, gençlerin kendi siyasal katılımlarına yönelik ifadeleriyle çelişen görüş farklılıkları da hala varlığını sürdürmektedir. Bu durum gençlerin konuyla ilgili bakış açılarının yeterince ortaya konulamadığını, dolayısıyla gençlere ve görüşlerine yeteri kadar yer verilemediğini düşündürmektedir. Bu bağlamda gençlerin siyasal katılımlarıyla alakalı eleştirilere yönelik, kendi görüşlerini birebir aktarabilecekleri çalışmalara halen ihtiyaç olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın amacı yükseköğretime devam eden gençlerin siyasal katılımı ilişkilerinde ilgisiz ve apolitik olduklarına dair literatürde yer alan yaygın ifadelerle karşı gençlerin konuyla ilgili kendi görüşlerini, taleplerini ve önerilerini dile getirmelerini sağlamaktır. Araştırmanın soruları şunlardır:

- Gençler, apolitik ve siyasete karşı ilgisiz olduklarına yönelik eleştiri niteliğindeki yaygın ifadeler hakkında ne düşünmektedir?
- Gençler için politikliğin yeni yolları ve yorumları nelerdir?

- Gençler siyasal katılıma yönelik ne tür kısıtlayıcı faktörlerle karşılaşmaktadırlar?
- Gençlerin, siyasal katılımlarının artmasına yönelik kendi görüşleri, talepleri ve önerileri nelerdir?

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinin tercih edilme nedenleri; keşfetme, tanımlama, teori geliştirme ihtiyacı, konunun nicel ölçümlere uygun olmaması, önceki çalışmalardaki eksiklikler, mevcut teorinin kusurlu, yanlış veya yanlış olabileme ihtimaline yönelik kanılar problemlerinden biri olabilmektedir (Creswell, 2016, s. 110). Bahse konu olan eklektik yapıda olma, bilgiyi elde etme ve kullanma noktasında esneklik sağlama, keşfetmeyi sağlama gibi nedenlerden dolayı bu çalışmada nitel bir araştırma yöntemi kullanılarak yükseköğretime devam eden gençlerin, siyasal katılımı ilişkilerinde ilgisiz ve apolitik olduklarına dair literatürde yer alan yaygın ifadelerle karşı ve genel olarak gençlerin katılımı ile ilgili kendi görüşleri, talepleri ve önerileri incelenmiştir. Çalışma kapsamında araştırmanın modeli, yöntemi ve veri toplama araçları belirlendikten sonra Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kuruluna başvuru yapılarak araştırmanın etik onayı alınmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Ankara'da yükseköğretime devam eden 18-29 yaş arası 20 katılımcıdan oluşmaktadır ve bu çalışma grubu oluşturulurken yaş, cinsiyet, üniversite bölümü, eğitim düzeyi açısından geniş bilgi elde edilebilmesi için amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yaklaşımı kullanılmıştır. Amaçlı örneklem yöntemi, derinlemesine çalışmaya olanak vererek bilgiye ulaşılmasını sağlamaktadır ve bu bağlamda maksimum çeşitlilik örnekleme yaklaşımı ise çalışılan konuyla ilgili taraf olabilecek kişilerin çeşitliliğinin en yüksek şekilde yansıtılmasıdır (Patton, 2002, ss. 234-235). Katılımcıların 9'u kadın 11'i erkektir. Katılımcıların yaş ortalaması 25'tir. Eğitim düzeyleri ise 10'u lisans, 7'si yüksek lisans ve 3'ü doktora öğrencisidir.

Veri Toplama Aracı

Görüşmelerde, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veri toplama aracı için önce literatür taramasına dayalı taslak bir form oluşturulmuştur ve sonrasında uzman görüşü alınarak form son haline getirilmiştir. Bu veri toplama aracındaki soruların tümü açık uçlu sorulardır. Soruların ilk kısmında gençler hakkında literatürde geçen ifadelerle yer verilmiş ve konu hakkındaki düşünceleri sorulmuştur. İkinci kısmında ve alt sorularında ise katılımcının siyasal katılımı ilişkisi ve bu konudaki görüşleri, talepleri ve önerileri sorulmuştur.

Verilerin Toplanması

Görüşmelerde sırasıyla çalışma hakkında bilgi verilmiş, çalışmaya katılımları ve ses kaydı için katılımcıların tamamından onay alınmıştır. Görüşmeler ortalama 30 dakika sürmüştür. Katılımcılarla, derinlemesine görüşmeler Covid-19 pandemisi nedeniyle internet üzerinden gerçekleştirilmiştir ve 2020-2021 güz döneminde iki ay içerisinde tamamlanmıştır.

Verilerin Analizi

Görüşmelerdeki ses dosyaları, deşifre edilip metin haline getirildikten sonra MAXQDA 2020 programı yardımıyla kod listesi ve temalar oluşturulup veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Verilerin hangi katılımcıya ait olduğunu belirtmek için sırasıyla kodlamalar kullanılmıştır. Örneğin birinci katılımcı K1, yedinci katılımcı K7 olarak kodlanmıştır. Çalışmaların geçerliliği için önemli noktalar şunlardır; bulgular aktarılırken derinlemesine betimlemelerle zenginleştirmek, uyuşmaz bilgilere de yer vererek bulguları açıklamak ve tartışmak, alanda uzun zaman geçirmek, akran değerlendirmesine başvurmak, dış denetleyici kullanmak. Üzerinde durulan diğer bir kavram nitel çalışmaların tutarlılığıdır. Göz önünde bulundurulması gereken unsurlar şunlardır; çözümlenmeleri ve süreci kontrol etmek, kodlama sürecinde kodların tanımlarında sapma olmaması için kontroller yapmak (Creswell, 2016, ss. 201-204). Bahsedilen yöntemler bağlamında bu çalışmada geçerliliği ve tutarlılığı sağlama adına; zengin ve detaylı tanımlar ve alıntılar kullanılmıştır, araştırma sürecinde esnek davranılmış ve gerektiğinde çalışmaya yeni sorular ve katılımcılar eklenmiştir ve konu ile ilgili araştırmacılardan görüş alınmıştır.

Bulgular

Görüşmelerden elde edilen veriler analiz edilerek gençlerin siyasetle ilişkisi, gençlerin siyasal katılımı önündeki kısıtlayıcı faktörler ve gençlerin siyasal katılımını arttırmaya yönelik öneriler olmak üzere 3 başlık altında incelenmiştir.

Gençlerin Siyasetle İlişkisi

Katılımcılara siyasetle ilişkileri sorulduğunda 4 kişi kendini apolitik olarak nitelendirmiştir. Diğer katılımcılar, direkt apolitik ya da politik ifadelerini kullanmadan siyasetle ilişkilerini ifade etmişlerdir. Tablo 1'de katılımcıların siyasetle ilişkisine dair bulgular verilmiştir.

Tablo 1. Gençlerin Siyasetle İlişkisi

Tema	Alt Tema	Kodlar
Kendini Apolitiklik Olarak Tanımlama	Kendini Apolitik Olarak Tanımlama Nedenleri	kültürler arası sınırların silinmeye başlaması
		insan hakları odaklı bakış açısının önemsenmesi
		bireyselci kültürün yaygınlaşması
		siyaseti değişim aracı olarak görmeyen bakış açısı
		taraf olmak istememek
	ailelerin yetiştirme tarzı	
	Politikliğin Anlamı	siyaset konusunda fikir sahibi olmak
		siyaset konusunda okuyup araştırıp takip etmek
		oy vermek fakat üye olmamak
		yakın çevresinde savunuculuk yapmak
kendi siyasi görüşünün kötünün iyisi olduğunu düşünmek		
Politikliğin Farklı Yolları ve Yorumları	Günlük Yaşamda Siyasetle İlişkileri	sosyal medya
		kitle iletişim araçları
		Çevre
	aile ortamı	
	Oy Kullanmanın İfade Ettiği Anlam	söz sahibi olabilmek
		vatandaşlık görevi
	Oy Kullanma Olasılıklarını Artıran Etkenler	değişim için gerekli bir unsur
		oy kullanmak önemli ve hayatı etkileyen bir şey olarak görmek
		siyasiler tarafından temsil edilebildiğini görmek
		değişim sağlanabileceğine yönelik inanç duymak
konu hakkında bilgi ve bilinç sahibi olmak		
demokratik koşulların sağlanması		
Oy Tercihlerine Yön Veren Etkenler	yöneticinin kapsayıcı politikalar yapması	
	yöneticinin değişim yaratacağına inanmak	
	yöneticinin temel insan hakları ve etiğe önem vermesi	
Ülkede Alınan Kararlara Etki Düzeylerine Dair Düşünceleri	kişinin sahip olduğu siyasi görüş	
	etki edebiliyorum	
	bazı kararlara etki edebiliyorum	
etki edemiyorum		

Geleneksel Siyasete Yönelik Eleştirileri	kendi eski dönemlerinin şartlarına göre değerlendiren kesimi taraf olmayı radikal siyasi eylemlerde bulunmayı
Geleneksel Siyasete Yönelik Eleştirileri	dijital imkanları kullanma siyasi olaylara tepki göstermek için katılmama evrensel konulara ilgili olup tepki gösterme sivil topluma katılma veya alternatif bir araya gelme yolları bulma

Katılımcılar, teknolojik gelişmelerin neden olduğu değişimler ile birlikte günümüz şartlarının, kültürlerin yayılmasına ve kültürler arası sınırların silinmeye başlamasına neden olduğuna yönelik ifadeler kullanmışlardır. Bu bağlamda birçok davranışın etkilendiği gibi siyasi katılım davranışının da bu evrensel eğilimden etkilendiğini ve gençler tarafından siyasi taraf olmanın sınırlayıcı bir davranış olarak görüldüğünü ifade etmişlerdir. Katılımcıların kendilerini apolitik olarak nitelendirme nedenlerine dair bazı katılımcı ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

Dijitalleşmeyle alakalı çünkü internette artık milyonlarca görüşü görüyorlar, tek bir görüşe bağlı kalmıyorlar, ailelerin düşünceleri ile yetinmiyorlar, farklı düşüncelere daha açıklar. Kültür olarak da çok farklı kültürle iç içeler aslında, internet onları o imkanı sunuyor bence. (K9)

Benim taleplerim var, yaşamıma uygun, dünya görüşüme uygun bir dünya düzeni inşa etmek istiyorum, buna ilişkin enerjim de var motivasyonum da var ama bunun kaynağının veya yolunun politika olmadığını düşünüyorum. Bu sorulara göre beni apolitik olarak değerlendirmiş olabilirsin ama apolitik insanı o kategoriye koyduğun zaman bir şeyleri değiştirmek istemiyor anlamına gelmiyor. Bu adamın da değiştirmek istediği şeyler var ama apolitik olmaktan kaynaklı değişimin yolunun politik olmadığını düşünüyorum. (K12)

Genç daha fazla seçenek görmüş ve tekil olarak seçiyor. Bir e-ticaret sitesine girdiğinde AVM’de bir dükkana girmiş gibi davranmıyor, bir markadan alıyor gibi değil de bir gömlek arıyorsa birçok markanın seçeneği oluyor. Buda neyi getiriyor; A grubunun eğitim politikasını beğenirken B siyasi grubunun askeri politikasını, C siyasi grubunun ekonomi politikasını beğeniyorum. Bu durumda ben A siyasi partisini savunmam, tekil olarak satın almaya alıştım, cımbızla çekiyorum. O dediyse doğrudur, bu dediyse doğrudur diye bir anlayışım yok. Bu da geçmişteki kişilerin anlayışına uymadığı için gençler apolitik olarak nitelendiriliyor. Bence öyle değil, konuya ilgi duyuyorlar. (K19)

Politik olmanın kendileri için geçmiş nesillere göre farklı anlamlar taşıdığına, üye olmaktan aktivite gerçekleştirmeye kadar birçok şeyin kendileri için eskisi kadar anlam ifade etmediğine değinmişlerdir. Politikliğin anlamı ile ilgili bazı katılımcıların ifadeleri şu şekildedir:

Açıkçası ben apolitik değilim, çünkü takip ediyorum ve bir politik görüşüm var, “bunlara fiziksel olarak katılmazsak apolitik oluruz” diye düşünmüyorum ben. Ama bir insan bunları takip etmiyorsa, belli bir görüş edinmemişse ve fikir oluşturmamışsa o zaman apolitiktir. (K18)

Bir siyasi görüşüm var ama bu siyasi görüşü “bir parti var ve buna üyeyim” gibi düşünmemek gerekiyor; bir siyasi görüşüm var ama herhangi bir parti üye değilim, partiler içerisinde benim onayladığım görüşleri olan var, benim onaylamadığım görüşler var ama oy noktasında evet oyumu kullanıyorum. (K14)

Günlük yaşamda siyasetle ilişkilerinin sosyal medya, kitle iletişim araçları, çevre ve aile ortamında olduğunu belirtmeleri ile ilgili bir katılımcının ifadesi şu şekildedir:

Twitter’a girdiğimde politik birisi ön plana çıktıysa ve takip ettiğim birkaç siyasetçi var ne izliyorlar ne geliştiriyorlar diye bakarım. Sadece Türkiye’den değil dünyadan da milletvekili düzeyinde insanlar var, onları da zaman zaman incelerim ne yaptıklarını. (K8)

Ayrıca siyasetin Türkiye’de çok fazla gündemi etkilediğine dair bazı katılımcıların ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

Türkiye’de ise siyaset çok gündelik, çok yaşamla iç içe, insana dokunan bir durumda, bundan dolayı da bundan kaçman o kadar kolay olmuyor. (K16)

Türkiye’de yaşadığımız için siyasetten uzak bir insan olmak pek mümkün olmuyor. Direkt siyaset konuşmak istemiyor olabilirsin, içinde bulunmak istemiyor olabilirsin ama günlük olaylardan ötürü bir noktadan seni de içine çekiyor. Ben apolitik olduğumu düşünmüyorum Türkiye’deki çoğu gencin. (K7)

Katılımcılar için oy kullanmanın söz sahibi olabilmek, vatandaşlık görevi ve değişim için gerekli bir unsur gibi anlamlar ifade ettiğini dile getirmişlerdir ve ilgili bazı ifadeler şunlardır:

Benim için oy kullanmak, söz sahibi olmaktır. Ufak da olsa hükümetin veya bir görüşün iktidara getirilebilmesi için orada benim bir söz hakkımın olmasıdır ve bence çok da önemlidir. Kişi oy kullanabilir, kullanmayabilir ama ona fırsat tanımak “sen bu ülke için bir karar sahibisin, karar mercisisin” demek oluyor. Hatta ben oy kullanmadım falan diyenleri garipserim, fikirlerini beyan etmesini isterim insanların. (K4)

Çünkü istemediğim bir siyasi görüşü, partiyi, kişiyi ancak oy ve seçim yoluyla uzaklaştırabileceğini, görevinden azledebileceğine inanıyorum. Ne olursa olsun, darbe gibi terör olayları gibi kavramlarla siyasilerin görevden alınması, uzaklaştırılması mümkün olmadığı için bunun ancak oyla mümkün olduğunu düşünüyorum. (K10)

Katılımcılar oy kullanmayı önemli ve hayatı etkileyen bir şey olarak gördüklerinde, siyasiler tarafından temsil edilebildiğini gördüğünde, değişim sağlanabileceğine yönelik inanç duyduğunda, konu hakkında bilgi ve bilinç sahibi olduğunda ve demokratik koşullar sağlandığında oy kullanma olasılığının arttığını dile getirmişlerdir. Oy kullanma olasılıklarını artıran etkenler ile ilgili bazı katılımcı ifadeleri şöyledir:

Kesinlikle siyaset hayatımda önemli bir yere sahip, bunun farkındayım, bu yüzden hayatım boyunca oy kullanırım. (K18)

Bir şeyi değiştirebileceğime inandıysam eğer, oy kullanmaya giderim. (K20)

Yöneticinin kapsayıcı politikalar yapması, değişim yaratacağına inanmak, temel insan hakları ve etiğe önem vermesi ve oy kullanan kişinin sahip olduğu siyasi görüşün oy kullanırken etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Oy tercihlerine yön veren etkenler ile ilgili bazı ifadeler şunlardır:

Herkesi ve her kesimi içeren, kapsayan kararlar varsa desteklerim. Kısacası genelin yararı benim için daha önemli, kapsayıcı olsun. (K7)

Bir şeyi değiştireceğine inandığım, yanlış giden düzeni değiştirebileceğine inandığım, aksayan yönleri düzeltereğimi düşündüğüm insanlara, düşüncelere, fikirlere, partilere oy veririm. (K20)

Aslında o siyasi görüşümlle bağlantılı, o dönemde yapılan kampanyalar da beni çok fazla etkilemiyor. Ben genel olarak oy vereceğim partinin şimdiki kadarki yaptığı çalışmalara, vizyonuna bakıyorum ve kendi siyasi görüşüm doğrultusunda oyu ona veriyorum. Ama bu arada benim siyasi görüşümü, ülke içerisindeki ekonomik konu ve birçok konudaki şey şekillendiriyor. (K14)

Ülkede alınan kararlara etki edip edemediklerine dair farklı görüşler mevcuttur. Kararlara etki düzeylerine dair katılımcıların ifadeleri ise şu şekildedir:

Bazı noktalarda veya hemen dikkate alınmıyor olsa da ilerde bir şeylerin oluşturulması için yol oluşturuyor. Bu oran düşük tabii, bizim görüşlerimiz veya isteklerimiz hemen karşılığını buluyor diye bir şey yok ama bence vakti geldiğinde, yeri geldiğinde toplanarak bir yerlerde, bir görüşe, bir yere temel olduğunu düşünüyorum. (K4)

Daha majör olaylarda, ülkenin politik duruşunu, tutumunu, kültürünü etkileyebilecek, dış siyasette, iç siyasette görüşlerimin çok önemli olmadığını,

etki edemediğini ancak daha toplumda infiale yol açabilecek, bir noktada ben ve benim gibi düşünen insanların “yeter yahu bu da olmaz” dedirten durumlarda kendim gibi düşünen insanların çoğunlukta olabileceği minör olaylarda, bunun sorun olmaması için sözlerimin dikkate alındığını, bu noktadaki politikaya etkim olabileceğini düşünüyorum. (K12)

Katılımcılar kendi eski dönemlerinin şartlarına göre değerlendiren kesimi, siyasal alanda taraf olmayı ve radikal siyasi eylemlerde bulunmayı eleştirmişlerdir. Geleneksel siyasete yönelik eleştiriler ile ilgili bazı alıntılar aşağıda yer almaktadır:

Eskilerin bir lafı var “taraf olmayan bertaraf olur” diye, şu anda öyle düşünülüyor bence, şu an illa taraf olmanıza gerek yok, daha profesyonel düşünüyor belki teknokrat da diyebilirim. (K19)

Onların gençlerden beklentileri, fiziksel olarak aktiviteye geçmek, yürüyüşler, mitingler, eylemler ama gençlerin beklentisi ise tam tersi siyasal katılımı gençler oy kullanmak, fikir üretmek, sosyal medya üzerinden eleştiri yapmak olarak görüyor. (K20)

Dijital imkanları kullanma, siyasi olaylara tepki göstermek için katılmama, evrensel konulara ilgili olup tepki gösterme ve sivil topluma katılma veya alternatif bir araya gelme yolları bulma gibi durumların gençlerin yeni siyasal katılım anlayışlarına dair ipuçları sunduğunu ifade etmişlerdir. Geleneksel katılım yolları yerine tercih ettikleri bazı yolları şu şekilde ifade etmişlerdir:

Türkiye’deki siyasete belli noktalarda yön verebilecek düzeyde olduğunu düşünüyorum. Bunun örneği nedir, Twitter’da bir meselenin gündeme taşınması ve daha sonrasında siyasetçilerin buna göre şekil alması. Siyasetçiler de oy potansiyelini göz önünde bulundur, o gençlerin çok büyük bir oy potansiyeli var her ne kadar böyle apolitik desek de bütün siyasetçiler aslında gençlere oynuyor. (K8)

Ashında gençler gayet nelerin olup bittiğinden haberdar, farklı mücadele biçimlerinde bence. (K15)

Dilimizde deyimi de var “sokağa dökülmek” artık böyle bir pratik yok ama bu kabulleniyor anlamında değil, bir şey yasaklanırsa o yasağı delmenin bir yolunu buluyor. (K15)

Artık teknoloji çağındayız, bu ülkede siyaset değişse ne, değişmese ne, “giderim başka bir ülkede yaşarım” diye düşünüyor çoğu insan. (K3)

Bundan 10-20 yıl önce hayvan hakları bu kadar gündem değildi, şimdi hayvana işkence edildiği anda herkes bütün sosyal medyada paylaşıyor, toplumsal duyarlılık daha yüksek. Bu biraz daha küresel politika tabii, bizde çok fazla olmadığı için bunu politika veya siyaset olarak görmüyor yaşlılar, Yeşilay, Kızılay partisi yok sonuçta. (K8)

Gençlerin Siyasal Katılımı Önündeki Kısıtlayıcı Faktörler

Katılımcıların çoğu, kendisinin siyasetle olan ilişkisini apolitiklik üzerinden tanımlamamıştır. Diğer yandan ise kendilerinin alınan siyasi kararlara etki edemedikleri konusunda, katılımcılardan büyük bir çoğunluk, siyasi kararlara etki edemediğini dile getirmiştir. Katılımcıların konuyla ilgili bazı ifadeleri şu şekildedir:

O söz hakkı sana verildiği için kendini sorumlu hissediyorsun. Ama bir yandan da hiçbir etkin yok aslında. (K1)

Ama bazen benim fikrimin önemsiz olduğunu düşünüyorum, oy kullanmak tek bir işaret olduğu için ve farklı şeyler sorulmadığı için bana, bazen çok büyük bir önemi olmadığını düşünüyorum. (K9)

Tablo 2. Gençlerin Siyasal Katılımı Önündeki Kısıtlayıcı Faktörler

Tema	Alt Tema
Gençlerin Siyasal Katılımı Önündeki Kısıtlayıcı Faktörler	Gençlerin Gözünden Siyasetin Günümüzdeki İmajı
	Toplumsal Alanda Oluşmuş Kutuplaşma
	Siyaset Aracılığıyla Değişim Oluşturulabileceğine İnanmama
	Toplumun Gençlere Yönelik Bakış Açısı

Katılımcılar siyaseti ve siyasetçileri, entelektüel düzey, yenilikçi, kapsayıcı, kucaklayıcı ve özgürlükçü bir yapı oluşturabilme potansiyeli gibi noktalarda, kendi bakış açılarından nasıl bir imaja sahip olduğuna ve bu imajın etkilerine değinmişlerdir. Gençlerin gözünden siyasetin günümüzdeki imajı ile ilgili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir:

Lütuf olarak gösteriliyor mesela, şu söyleniyor: Marmaray'ı eleştiren bilmem kim o zaman binmesin. Bu anlamsız bir şey. Belediye zaten o şehirde yaşayan insanlara hizmet vermek zorunda. İşte yine şuna geliyor sorun "Ölümü gösterip sıtmaya razı etmek" diyorlar ya öyle bir şey yani daha önce ölümü gördüğü için insanlar bunu yere göğe sığdıramıyorlar. (K1)

Herkes kendine yakın olanı savunma derdinde, bunların hiçbiri de gençlere uymuyor. Bence şu an teknoloji değişti, düşünceler değişti, tüm dünya değişiyor ama tüm siyasi partilerin görüşleri 50 sene öncesi ile aynı. Gençler değişiyor diye kızıyorlar ama kendileri uyum sağlamıyorlar, biz bir şey diyor muyuz, kaç yaşına gelmişler... (K3)

Katılımcılar toplumsal bir ayrışma olduğunu, bunun yol açtığı anlaşmazlıkların yaşandığını ve bunun geçmiş yıllarda yaşananlarla da bağlantılı olduğunu ifade etmişlerdir. Toplumsal alanda oluşmuş kutuplaşma ile ilgili katılımcılar şöyle ifadeler kullanmışlardır:

Kimsenin artık bir şeye tahammülü kaldığını zannetmiyorum. İş arkadaşı, okul arkadaşını bırakın kişi içine doğduğu çekirdek ailede bile siyaset konuşamaz hale geliyor çünkü belli gerilimleri taşıyor. (K15)

Ben kendim için apolitik diyebilirim. Siyasi düşüncelere çok fazla bel bağlayınca ön yargılarımızın bizi yönettiğini düşünüyorum. Ben ideolojiye ve çok bariz bir görüşe kendimi kaptırmamayı istiyorum ve çalışıyorum. (K9)

İnsanları artık tahammülsüz, o kadar kutuplaşmışız ki toplum olarak kendin gibi düşünmeyen biri olunca sanki anlaşılamayacağımızı düşününüz, hayat görüşlerimizin çok farklı olduğunu düşününüz. (K3)

Katılımcılar siyaset aracılığıyla değişim oluşturulabileceğine inanmadıklarını dile getirmişlerdir ve bu noktada bazı katılımcıların ifadeleri şunlardır:

Gençlerde, siyasetin bir şeyi değiştireceğine dair umut problemi var ama gençler siyasetten haberdar değil şeklindeki cümlelerin yanlış olduğunu düşünüyorum. (K20)

İçinde bulunduğu atmosferde ne kadar politik olursa olsun katılamayacağını duyumsadıkları için politik olmuyorlar. (K12)

Toplumun gençlere yönelik bakış açısı bağlamında destekleyici bir ortam sunulmadığını, bazı katılımcılar aşağıdaki şekilde dile getirmişlerdir:

Her büyüyen nesil, gençliği bu nesil şöyle böyle diye eleştiriyor, “biz zamanında şöyleydik” diye, bu benim sinir olduğum şeylerden biri, senin gençliğin çok mükemmel geçtiği için mi bu dünyayı bize miras bıraktın? (K18)

Ben mesela buraya genç belediye başkanı adayı koysam, Ankara'nın büyük bir ilçesinde koyduğün zaman halk büyük bir tepki verir, çünkü der ki “bu adam daha kaç yaşında, belediyeciliği nasıl daha nasıl yapacak” böyle bir algı var. (K10)

Seçilme yaşı 18'e indiğinde evdekiler “bu yaşta seçilir mi” dedi. (K15)

Yoksa şu an herhangi bir kuruma gittiğimde hatta bazen sivil toplumda bile bunu görebiliyoruz, insanlar daha çok “bu çocuk daha” gözüyle bakıp aslında muhatap almayıp daha çok “hadi sen de bu işleri yap” gibi bu geçiştirmeler üzerinden ilerliyor ve apolitiklik konusunun da muhatap alınmamayla alakalı olduğunu düşünüyorum. (K14)

Şunu ekleyebilirim belki; yorumcular, siyasetçiler gençler hakkında değerlendirme yaparken gençler tek bir yapıymış, aslında hepimiz birbirimizin aynısıymış gibi bir yaklaşım var. Ama öyle bir bloklaşma, öyle bir birliktelik yok. Sonuçta pek çok genç var, farklı örgütlenmeler ve gruplaşmalar var, farklı yapılar var, gençler bir blok oy değil. (K8)

Gençlerin Siyasal Katılımını Arttırmaya Yönelik Önerileri

Bu bölümde katılımcıların hem kendilerinin hem de genel olarak gençlerin siyasi katılımlarını arttırmaya yönelik görüşleri, talepleri ve önerileri yer almakta olup bu öneriler Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Gençlerin Siyasal Katılımını Arttırmaya Yönelik Önerileri

Tema	Kodlar
Yöneticilere Yönelik Öneriler	gençlerle ilgili gençlere söz hakkı verilmesi
	şeffaf ve geri dönüş sağlayan bir sistem oluşturulması
	her kesimi kapsayan politikalar yapılması
	gençlik oluşumlarına olanak sağlanması
	siyasetin günlük hayatı çok fazla etkilememesi
	her koşulda evrensel değerler temel alınması
	çözüm odaklı yaklaşımlar benimsenmesi
Gençlere Yönelik Öneriler	günümüz şartlarına uyum sağlayabilmesi
	eleştiriye ve gelişmeye açık olması
	gençlerin kendine alan yaratması
	sosyal medya ve interneti araç olarak kullanması
	kendini geliştirmesi
	STK'ları araç kullanması
	eleştirel yaklaşabilmesi
evrensel değerleri temel alması	
isteklerini dile getirmesi	

Yöneticilere yönelik önerilerde katılımcılar, gençlerin katılımının artması için siyasi ortamdan ve siyasetçilerden beklenti ve taleplerini dile getirmişlerdir. Konu ile ilgili bazı katılımcıların ifadeleri şöyledir:

Gençler şunu istemiyor diye yaşlılar söylemesin, bunu çıkıp bir genç söylemeli ve gençlerle ilgili konularda bir ahkam kesilecekse bunu yine gençlerin söylemesi lazım. (K10)

Şöyle bir şey olabilir; herhangi bir X partisi diyelim, bu partinin herhangi bir konuda çalışması var, benim siyasi görüşüm bu partiyle hiç uyumlu değil diyelim. Ama onun yani bana hitap etmeyen bir partinin de benden fikir alıyor olması gerekiyor. Bence bu şekilde birbirimizi anlayabileceğimizi ve daha kapsayıcı uygulamalar çıkabileceğini düşünüyorum. (K14)

Siyasal katılımcılığın, fikirlerimizin alınmasını ve uygulanmasını şeffaf olarak takip edebileceğim sistemler olmasını isterdim. Bugün özellikle dijital imkanlar, bunu kolaylaştırıyor. Açık fikir panellerinin, portallarının ve bunların durumunu takip edebileceğimiz sistemlerin inşasının da önemli olduğunu düşünüyorum. (K19)

Çünkü küresel bir dünyada yaşıyorum, buna bağlı olarak da benim politikaya katılabilmem için aslında politikanın birtakım faktörleri ya da düzeyleri temsil edebiliyor olmalı. (K12)

Siyasi partilerden ziyade ben bu işin sonuçlarının, etkilerinin, siyasetin gücünün -dünya genelinde konuşuyorum- biraz daha zayıflamasını isterim. Bir siyasi görüşe sahip olmanın sonuçları çok çok yüksek bedeller olmamalı, olumlu ve olumsuz anlamda. (K19)

Hukuk güzel bir şekilde işliyorsa, hümanist politikalar varsa politikayla profesyonel olarak ilgilenen kişiler dışında diğerlerinin politikayla ilgilenmesini gerekli görmüyorum. (K5)

Gençlere yönelik önerilerde katılımcılar gençlerin siyasi katılımının artabilmesi için yeni katılım yolları ve yorumları bağlamında önerilerde bulunmuşlardır. Bazı katılımcıların ifadeleri şunlardır:

Görünür hale gelebilmesi için bireysel olmaktan çıkıp örgütlü, kitlesel olması için bazı yol ve yöntemlere ihtiyaç var. (K16)

“Benim karnım doyarsa tamam, başka kimin karnı doyuş doymaması beni ilgilendirmiyor” zehirli kısım bu, kişilerin yanındakileri düşünüp daha destekçi ve dayanışma içinde olması gerekiyor. Böylesine kenetlenmiş bir kamuoyu da kendi istediklerini yaptırabilecek bir konuma yükseliyor. Sosyal medya aracılığıyla çok şeyin çözüme ulaştığını görüyoruz. Adaleti sağlayan yer değil ama adaletin aracısı konumunda. (K17)

Bilinçli bir gençlik demek bilinçli bir gelecek demek, bilinçli siyasi yönelim demek, ülke açısından çok faydalı demek. Bilgi, donanım ve siyasal katılım. Bu üçünün sacayağı olarak var olması gerektiğini düşünüyorum. (K20)

STK'lar tamamen bir şey üretme yeridir, siyasi partiler bir şey üretme, politika veya argüman üretme yeri değil şu an günümüz Türkiye'sinde. O yüzden sivil toplum kuruluşlarına katılım sağlarsa ülke için, insanlar için faydalı olabileceklerini inanıyorum. (K10)

Tartışma ve Sonuç

Gençlerin siyasal katılımı ile ilişkilerinde, ilgisiz ve apolitik olduklarına dair literatürde yer alan yaygın ifadelerle karşı, gençlerin konuyla ilgili kendi görüşlerini, taleplerini ve önerilerini dile getirmelerini amaçlayan bu çalışmada bulgular 3 ana başlık altında incelenmiştir. Birinci başlık olan gençlerin siyasetle ilişkisi kapsamında, ilk olarak katılımcıların siyasetten uzak olma veya siyasete ilgisiz kalma yani apolitik yaklaşımı benimseme nedenlerine dair ortaya çıkan ifadelerle değinilmiştir. Kültürler arası sınırların silinmeye başlaması, insan hakları odaklı bakış açısının önemsenmesi, bireyselci kültürün yaygınlaşması, siyaseti değişim aracı olarak görmeyen bakış açısı, taraf olmak istememek ve ailelerin yetiştirme tarzı birinci başlık altında yer almıştır. Çeşitli çalışmalarda, genç seçmenlerin siyasi konularla önceki kuşaklara göre daha az alakadar oldukları ifade edilmiştir (Pandian, 2014, s.226; Selçuk, 2019, s. 52). Literatürle benzer şekilde bu çalışmada da katılımcıların bir kısmı, kendini apolitik olarak tanımlamışlardır. Brooks (2009) gençlerin temel motivasyonlarının devlete karşı ödevler değil, bireysel amaçları olduğunu ve oy vermeyi diğer siyasi eylemlere nazaran daha az anlamlı bulduklarını ifade etmiştir (s. 8). Yine literatürle benzer olarak bu çalışmada da apolitik tutumu tercih etme nedenlerinde bireyselci kültürün yaygınlaşması ve siyaseti değişim aracı olarak görmeyen bakış açısı ifadeleri ortaya çıkmıştır.

Politikliğin farklı yolları ve yorumları bağlamında katılımcılar politikliğin anlamını, günlük yaşamlarında siyasetle ilişkilerini, oy kullanmanın kendileri için anlamını, oy kullanma olasılıklarını arttıran etkenleri, oy tercihlerine yön veren etkenleri, ülkede alınan kararlara etki düzeylerine dair düşünceleri, geleneksel siyasete yönelik eleştirileri ve geleneksel katılım yolları yerine tercih ettikleri yolları dile getirmişlerdir. Çam (2018) gençlerin %75'in farklı düzeylerde de olsa kendini siyasete ilgili olarak tanımladığını ifade etmiştir ve ek olarak eğitim seviyesinin yükselmesi ve bilgiye erişimin kolaylaşması gibi gelişmelerden dolayı gençlerin kendilerini siyasal açıdan geçmiş kuşaklara göre daha bilinçli olarak nitelendirdiklerini de belirtmiştir (s. 178). Literatür paralel olarak bu çalışmada da çoğu katılımcı kendini politikayla ilgili olarak ifade etmiştir.

Brooks (2009) gençlerin teknoloji aracılığıyla daha farklı faaliyet ağları içerisinde bulduklarını ifade etmiştir (s. 8). SEKAM'ın (2016) çalışmasında gençler, siyasi görüşlerinin oluşmasında ilk sırada ailenin belirleyici bir rolü olduğunu ifade etmiştir.

Sonrasında sırasıyla arkadaş, gazete-dergi ve radyo-televizyon faktörlerini dile getirmişlerdir (s.150). Literatür ışığında bu çalışmada ise katılımcılar, öncelikli olarak sosyal medya, daha sonra kitle iletişim araçları, çevre ve aile ortamı faktörlerinin siyasetle ilişkilerinde önemli rol oynadığını vurgulamışlardır.

Genç ve eğitilmiş kişilerin seçimleri, katılım bağlamında birincil araç ve vatandaşlık ödevi olarak nitelendirildiğine yönelik bulgular mevcuttur (Aydoğan Ünal, 2016, s. 106; Filiz, 2019, ss. 132–137). Bu çalışmada da bazı katılımcılar oy vermeyi vatandaşlık görevi olarak ifade etmişlerdir. Aydoğan Ünal (2016), seçmenin bir şeyleri değiştirebileceğini öngördüğünde, oy kullanma eğiliminin arttığını vurgulamıştır. Filiz (2019) de yükseköğrenime devam eden gençlerde daha görünür olmak üzere, gençlerin önem derecesi yüksek sorunlar gündemde olduğu zamanlarda katılım eğiliminin arttığını ifade etmiştir (s. 36). Literatüre paralel olarak bu çalışmada da katılımcıların oy kullanma olasılığını arttıran etkenlerde, oy kullanmayı önemli ve hayatı etkileyen bir şey olarak görmek ve değişim sağlanabileceğine inanmak yer almaktadır.

Oy tercihine yön veren etkenler bağlamında katılımcılar, yöneticinin kapsayıcı politikalar yapması, değişim yaratacağına inanmak, temel insan hakları ve etiğe önem vermesi ve kişinin sahip olduğu siyasi görüş noktalarını vurgulamışlardır. Kalender (2005) ve Aydoğan Ünal (2016) ideolojik görüşlere bağlılığın, siyasal kararlara yön veren önemli bir etken olduğu belirtmişlerdir. Bu çalışmadaki katılımcılar da kendi siyasi görüşlerinin oy tercihlerine yön verdiğini dile getirmişlerdir. Temizel (2012), oy verme gibi siyasal davranışların öğrenilen bir davranış olduğunu ifade etmiş bu noktada meslektaş, arkadaş, aile gibi dahil olunan toplulukların etkili olduğunu vurgulamıştır (s. 10). Bu çalışmadaki katılımcılar da aileden gelen kültürün oy tercihlerindeki yön verici etkisine değinmişlerdir.

Lüküslü (2009a) internetin açtığı alana dikkat çekmiş, gençlerin kendilerini ifade edebilmelerini ve katılım gösterebilmelerini sağladığını belirtmiştir. Stockemer (2012) siyasal katılım oranının düşmediğine asıl olarak vatandaşların katılım kanallarının değiştiğini ifade etmiştir. Bu bağlamda geleneksel katılımın düşüşte olduğunu fakat vatandaşların alışılmadık siyasal katılımlarının arttığını dile getirmiştir (s. 1030). Tüm bu imkanların getirdiği bir durum olarak Çam (2018) erişimin kolay olması, özgür bir alan sunuyor olarak görülmesi, düşük maliyetli oluşu, geniş kitlelere erişebilmesi ve etkileyebilmesi bakımından sosyal ağlar ve internetin gençler için önemli bir siyasal katılım seçeneği olduğunu belirtmiştir (s. 187). Literatür ışığında bu çalışmanın bulgularında da katılımcılar için kendilerini ifade etme yollarının oldukça farklılaştığını ve katılım için farklı alternatiflerin gençler tarafından tercih edildiğini gösterdiği ifade edilebilir.

Sitembölükbaşı (2005) ve Lüküslü (2009a) Türkiye'deki siyasi ortamın kaçınılmaz olarak günlük yaşamı etkileyen bir yapısı olmasından dolayı, gençlerin siyasetten uzak ve habersiz kalamayacaklarını belirtmişlerdir. Literatüre benzer olarak bu çalışmadaki

katılımcılar, Türkiye’de siyasetle ilişkinin kaçınılmaz olduğunu, toplumda apolitik olarak nitelendirildiklerine dair görüşlerin fakında olduklarını ve bu yöndeki söylemleri çeşitli kişilerden ve çeşitli ortamlarda duyduklarını dile getirmişlerdir.

Katılımcıların büyük bir kısmının ülke yönetimindeki kararlara etki edemediğini belirtmesine de bağılı olarak, ikinci başlık olan gençlerin siyasal katılımı önündeki kısıtlayıcı faktörlere çalışmada yer verilmiştir. Katılımcılar bu kısıtlayıcı faktörleri şu ifadelerle dile getirmişlerdir; gençlerin gözünden siyasetin günümüzdeki imajı, toplumsal alanda oluşmuş kutuplaşma, siyaset aracılığıyla değişim oluşturulabileceğine inanmama ve toplumun gençlere yönelik bakış açısı. Burkan (2009), liderin etkili olabilmesi ve peşinden gidilebilir bir imaj oluşturabilmesi için vizyon sahibi olması gerektiğini, vizyon sahibi olabilmenin ise entelektüel bir görünüme sahip olmaya bağılı olduğunu ifade etmiştir (ss. 43–44). Lüküslü’nün (2009a) yaptığı çalışmada da gençler siyaseti, değiştirilmesi zor ve katı bir alan olarak nitelendirerek farklılıklara ve farklı kesimlere açık olmadığı için kapsayıcılık anlamında yeterli bulmadıklarını dile getirmişlerdir. Aynı çalışmada gençler siyaseti, kirli bir alan, kirli şekilde yapılan şey, hemşericilik ve patronaj ilişkileri ifadeleri ile tanımlamışlardır. Kutuplaşma noktasında ise Beren (2013), kutuplaşmanın görüldüğü toplumlarda siyasi tercihin dile getirilmesinin kolay bir durum olmadığını vurgulamıştır (s. 200). Literatür ışığında bu çalışmada da katılımcılar siyasetin günümüzdeki imajını tanımlarken benzer ifadeler kullanmışlardır.

Lüküslü (2009b) apolitik tutumun bir siyasi tavır olduğunu ve bunun siyasetle ilgilenmemeyi seçmekten değil buna mecbur bırakılmaktan kaynaklandığını ifade etmiştir. Gençlerin bu durumdan memnun olmadıkları ve kendi sorularına cevap bulamadıkları bir siyasal alan ve siyasal sistem olduğu için uzaklaştıklarını savunmuştur (ss. 142–143). Literatüre benzer olarak bu çalışmadaki katılımcılar da toplumun gençlere yönelik bakış açısından dolayı gençlerin siyasi alanda kendine yer bulamadığını dile getirmişlerdir.

Sütlaş (2007), genç kavramının ve gençliğin “toplumsal sınıf ya da katman” olarak görülmemesi gerektiğine dikkat çekmiştir. Aynı zamanda fizyolojik, psikolojik ve sosyal olarak gelişim dönemi olduğundan bu gelişimin gereğince gerçekleştirilebilmesi için toplumun sorumlulukları olduğunu, bu hakların sağlanması ve gençliğe sunulması gerektiğini vurgulamıştır (s. 82). Bu çalışmadaki katılımcılar da toplumda dile getirilen gençler hakkındaki karşılaştırmalardan ve genellemelerden rahatsız olduklarını belirtmişlerdir.

Katılımcıların gençlerin siyasal katılımını arttırmaya yönelik önerileri üçüncü başlıkta ele alınmıştır. Yöneticilere yönelik önerilerde gençlerin siyasi kişilerden ve ortamdan görüşleri, talepleri ve önerileri yer almaktadır, bunlar; gençlerle ilgili gençlere söz hakkı verilmesi, şeffaf ve geri dönüş sağlayan bir sistem oluşturulması, her kesimi kapsayan

politikalar yapılması, gençlik oluşumlarına olanak sağlanması, siyasetin günlük hayata etkisinin azalması, her koşulda evrensel değerler temel alınması, çözüm odaklı yaklaşımlar benimsenmesi, siyasi sistemin günümüz şartlarına uyum sağlayabilmesi ve eleştiriye ve gelişmeye açık olması. Sütlaş (2007) gençlerin söz hakkına kavuşması gerektiğini ve karar süreçlerinde etkin ve etken olarak yer alması gerektiğini vurgulamıştır (s. 82). Arslan (2012) siyasi ortam ve yapısı bağlamında ortamın destekleyici olmasının, işleyişin ve kuralların açık olarak ortaya konmasının katılımı pozitif etkilediğini ifade etmiştir. Bu noktada katılımın nasıl gerçekleşeceğini, seçmenin haklarının ve sorumluluklarının iyi tanımlanmasının önemli olduğunu vurgulamıştır (s. 27). Lüküslü (2009a) gençlerin, hiyerarşi olmayan ve özgürlükçü bunun yanında farklılıkların ve empatinin olduğu bir siyasi örgütlenmeye ihtiyaç duyduklarını dile getirmiştir. Bu çalışmadaki katılımcı ifadeleri de literatürle paralellik göstermiştir.

Baş (2017) söz konusu sorunlara yönelik çalışmaların gittikçe önem kazandığını, gençlik döneminin çok yönlü ve değişken yapısı göz önünde bulundurularak “bütüncül ve kuşatıcı politikalar” üretmeye yönelik çalışmalar yapılmasının önem arz ettiğini ifade etmiştir. Çavuşoğlu ve Pekaya'nın (2016) çalışmasında da katılımcılar gençlerin siyasete ilgisini arttıracak ve gençleri kapsayan politikalara ihtiyaç olduğunu dile getirmişlerdir (s. 32). Bu çalışmadaki katılımcılar tarafından dile getirilen kapsayıcı politikalar ihtiyacındaki kapsayıcılık kavramı toplumun kesimlerinin yanı sıra insan ihtiyaçlarının da bütünü olarak düşünüldüğünde benzer bulgular elde edilmiştir.

Çam (2018) özellikle üniversite topluluklarına dikkat çekerek siyasi fikir ve eylem tartışmalarına zemin hazırladığını ifade etmiştir (s. 87). Diğer yandan Lüküslü (2011), gençleri siyasete karşı ilgisiz ve apolitik olarak nitelendirmek yerine, gençlerin yeni siyasi araçlarının ve yeni siyasi dilinin anlaşılması gerektiğine dikkat çekmiştir (ss. 48-66). Literatür bağlamında bu çalışmadaki katılımcılar da gençlik oluşumlarına olanak sağlanması isteğinde bulunmuşlardır.

Gençlere yönelik önerilerde katılımcılar, gençler için farklı katılım yolları ve yorumları hakkında görüş, talep ve öneriler dile getirmişlerdir, bunlar; gençlerin kendine alan yaratması, sosyal medya ve interneti araç olarak kullanması, kendini geliştirmesi, STK'ları araç olarak kullanması, eleştirel yaklaşabilmesi ve evrensel değerleri temel alması. Bu noktada Lüküslü (2011), gençlerin internet ve teknolojiyi aktif olarak kullandıklarını, hatta gençlik hareketi temellerini internet ve teknoloji kullanımı üzerine inşa ettiklerini dile getirmiştir (ss. 65-66). Cafoğlu ve Okçu (2013) ise sosyokültürel açıdan gençlerin, kendini geliştirme imkanlarına ulaşamadıklarını belirtilmişlerdir ve buna bağlı olarak toplumda önemli hissetmediklerini dile getirdiklerini ifade etmişlerdir. United Nations (2013) gençlerin sivil çalışmalara katılması yönünde desteklenmesi gerektiğini ve etkili şekilde katılım için gençlere medeni hakları hakkında bilgi, eğitim ve bunlara erişim gibi uygun araçlar verilmesi gerektiğini belirtmiştir (s. 1). UNDP (2008,

s. 93) eleştirel, yaratıcı ve yansıtıcı düşünmenin önemine vurgu yapmış ve bunların, öğrenmeyi öğrenmek, günümüz değişim hızını uyabilmek gibi noktalarda önemli bir unsur olduğunu ifade etmiştir. Toplum Gönüllüleri Vakfı (2017, s. 42) çalışmasında katılımcı görüşleri belirtmenin önemli olduğunu fakat bu isteğe olanak sağlanmadığını dile getirmiştir. Bu çalışmadaki katılımcıların gençlere yönelik ifadeleri de literatürle benzerlik göstermiştir.

Sonuç olarak:

- Ülke genelindeki çeşitliliğe paralel olarak, genç nüfus içinde de siyasal katılım noktasında çeşitli görüşler mevcuttur. Bu noktada, gençlerin siyasete yönelik tutumlarını anlamak için yapılan çalışmalarda, gençlerin tek bir düşünce yapısının hakim olduğu homojen bir grup olarak ele alınmaması gerektiği, önemli bir çıktı olmuştur.
- Katılımcılar, tek bir düşünce yapısının temsilcisi olmadıkları gibi siyasal katılımın da tek bir yolu olmadığını, zamanla gelişen ve değişen yollarının ortaya çıktığını ifade etmişlerdir. Bu noktada yapılacak politikalarda sıkça gençlerin talep ve ihtiyaçlarını anlama ve dinlenme yoluna başvurmak önemli olacaktır.
- Şu an genç nüfusta yaygın olan düşüncelerden bağımsız olarak gençlerin siyasal katılım noktasında sınıflandırılmaya çalışılması, yapılacak politikaların gençlere hitap edebilmesi, ihtiyaç ve taleplerini karşılaması noktasından yetersiz kalmasına neden olacak bir durumdur.
- İçinde bulunulan çağın imkanlarına ve gençlerin katılım sağlaması gerektiğine dair literatürde yer alan ifadelerle karşı katılımcıların çoğunun siyasi kararlara etki edemediğini dile getirmesi ilginç bir sonuçtur ve bu alandaki politika ihtiyacına işaret ettiği söylenebilir.
- Bireylerin yaşamlarına dair birçok etkenin birleşimi ile çeşitli tercihlerin oluştuğu düşünüldüğünde, gençlerin siyasal katılım davranışlarının yalnızca gençlerle ilgili bir konu olmadığı anlaşılmaktadır ve bu unsur gelecek çalışmalarda göz önünde bulundurulması açısından önem arz edebilir.
- Apolitik kavramının kişinin veya grubun, siyasete yönelik hiçbir ilişki bağının olmamasını tercih etmesi ve depolitize kavramının kişinin veya grubun, siyasetle ilişki bağının direkt veya dolaylı olarak çeşitli faktörler etkisiyle kısmen veya tamamen kesilmesi tanımlamaları çerçevesinde; gençlerin çoğunun apolitik değil sistem tarafından kabul edilmediği, etki edemediğini düşündüğü ve siyasal katılım yollarında çeşitli kısıtlayıcı faktörlerle karşılaştığı için depolitize olduğu anlaşılmaktadır.

Öneriler

Tüm bu bulgular ışığında, elde edilen sonuçlar bazı önerilere temel olmuştur. Gençlerin görüş, talep ve önerileri için şeffaf, hızlı ve geribildirimde bulunan iletişim kanalları oluşturulabilir. Halihazırda var olan iletişim kanalları ise bu anlamda daha işlevsel hale getirilebilir. Gençler için küresel ve ülkesel çapta, tüm alanlarda katılım sağlayabilecekleri, görüş, talep ve önerilerini dile getirebilecekleri topluluk imkanları sağlanabilir. Var olan gençlik meclisleri, gençlik kolları gibi oluşumların ise daha işlevsel hale getirilmesi sağlanabilir. Katılımcı gençlerin, siyasi görüşe sahip olup olmamasına ya da siyasi yapılarda rol alıp almamasına bağlı olmaksızın, tüm kesimlere yönelik politika ve uygulamalarda fikirlerini ifade edebilecekleri katılım yolları oluşturulabilir.

Gençler ve hatta genel olarak toplumdaki tüm bireyler, siyasi görüşe sahip olup olmaması ya da siyasi yapılarda rol alıp almamasına bağlı olmaksızın siyasi dalgalanmalardan ve yapılardan etkilenmeyecek, evrensel değerlere dayalı ve gelişime açık politika ve uygulamalar yapılabilir. Gençlerin kendilerini, taleplerini ve ihtiyaçlarını ifade edebilmeleri için gerekli beceri ve kültürü oluşturacak, eğitim ve girişimlere olanak oluşturulabilir. Aynı zamanda bu yöndeki genç dostu girişimler desteklenebilir.

Yükseköğretimdeki gençlerin gözünden gençlerin apolitikliğinin, nitel bir yöntemle araştırıldığı bu çalışma neticesinde, literatürde fark edilen ihtiyaçlar ve bu çalışmanın işaret ettiği, ancak detaylıca çalışılmayan konular bağlamında araştırmacılar için de bazı öneriler ortaya çıkmıştır. Daha çok sayıda ve farklı şehir, eğitim düzeyi, yaş vb. gibi özelliklere sahip katılımcılarla çalışmalar yürütülebilir. Gençlerin politikanın alt dalları hakkındaki görüşlerinin ortaya konacağı teknoloji, ekoloji, uzay politikaları gibi konulara yönelik özel çalışmalar yapılabilir.

The Relationship Of Young People With Politics From The Perspective Of Tertiary Students*

H. Büşra Ekinci Sağlam**

Extended Summary

While young people are generally regarded as politically apathetic, apolitical, depoliticized and conformist (Çam, 2018, pp. vii–viii; Neyzi, 2011, pp. 26–27), on the other hand, the rates of young voters in Turkey is high, therefore It can be deduced from that perspective that young people are actively involved in the country's management and decision-making mechanisms (Uyan Semerci, 2009). There is no agreed definition of political participation, but Kislali (2003) defined political participation as citizens' attempts to influence the decisions and practices of the state at various levels. In this context, it is difficult to distinguish between political and apolitical attitudes, because there is no common definition of what attitudes and behaviors cover these concepts.

In this context, the focus of the research questions are as follows; what do young people think about common expressions of criticism that they are apolitical and uninterested in politics? What are the new ways and interpretations of politics according to them?, What are the limiting factors they face towards political participation? And finally, What and their views, demands and suggestions for increasing young people's political participation?

In this study, we use qualitative method, with a sample of 20 young people between the ages of 18-29 tertiary students in Ankara. 9 of the participants were female and 11 were male. The average age of the participants is 25. While 10 of the participants were

* This article is a part of the graduate study conducted at Ankara Yıldırım Beyazıt University.

** Master Student, Ankara Yıldırım Beyazıt University, Institute of Social Sciences, Department of Social Policy, Ankara/Turkey, ekincibusra@yahoo.com, ORCID: 0000-0002-1892-4303

undergraduate students, 7 were graduate students, and the remaining 3 were doctoral students. In-depth interviews were conducted with the participants, and the data was analyzed with the descriptive analysis method using the MAXQDA 2020 program.

Findings were obtained in the context of the relationship of young people with politics, the restrictive factors young people face with regards to their political participation, and their suggestions to increase political participation of young people. While some of the youth defined themselves as apolitical, others stated that they were related to politics. They stated that it is important to be able to influence decisions in the context of their relations with politics, they criticized traditional participation and expressed that they use different ways of participation. Most of the participants stated that they were related to politics but could not influence the decisions. At this point, they talked about the limiting factors that they face regarding their political participation such as the current image of politics in the eyes of the youth, the polarization in the social sphere, the disbelief that change can be achieved through politics, and the society's perspective on the youth.

After that, they made suggestions to increase political participation. Suggestions for authorities are as follows; Giving young people a voice about the youth, creating a transparent feedback system, making policies covering all segments, enabling youth formations, politics not unnecessarily affecting daily life, taking universal values as a basis in all circumstances, adopting solution-oriented approaches, adapting to today's conditions and being open to criticisms and improvement. Suggestions for young people are as follows; In order to increase the participation of young people in general, young people may have to create a space for themselves, use social media and the internet as a tool, develop themselves, use NGOs as a tool, be able to approach critically, take universal values as a basis, and be able to express their wishes.

Some of the suggestions that emerged as a result of all these findings are included in this section. Transparent and quick feedback channels can be provided for young people's requests, opinions and suggestions. Existing communication resources can be made more functional in this sense. Community opportunities can be provided for young people, in which they can participate in all fields and express their wishes, opinions and suggestions globally and throughout the country. Existing youth assemblies, youth branches, on the other hand, can be expanded. Participation ways can be developed in which young people can express their opinions with regards to policies and practices for all segments, regardless of whether they have political views or take part in political structures.

As a result of the study, some suggestions for researchers have emerged. More studies can be carried out in this area, using populations from different cities, different educational background/level, age, etc. Special studies can be conducted on subjects such as technology, ecology, and space politics, where young people's views on the sub-branches of politics will be revealed.

Kaynakça/References

- Arslan, F. J. (2012). *Siyasal katılım sürecinde kadınlar: İsveç ve Türkiye örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Aydoğan Ünal, B. (2016). Oy verme davranışı modelleri. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (ODÜSOBİAD)*, 6(15), 95–119.
- Baş, H. (2017). Türkiye’de genç nüfus: Sorunlar ve politikalar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(27), 255–288.
- Beren, F. (2013). Seçmen tercihine etki eden faktörler ve seçim güvenliği: Şanlıurfa ili örneği. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 8(1), 191–214.
- Brooks, R. (2009). Young people and political participation: An analysis of European Union policies. *Sociological Research Online*, 14(1), 7–18.
- Burkan, M. R. (2009). *Siyasi partilerde siyasal propaganda ve seçmen üzerindeki etkisi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ufuk Üniversitesi.
- Cafoğlu, Z. ve Okçu, V. (2013). Gençlik sorunları: Siirt ili örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(43), 82–116.
- Çam, A. (2018). *Gençlik politik mi, apolitik mi? Siyasetin değişen doğası: Üniversite gençliğinin siyaset algısı ve siyasal katılımı*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Adnan Menderes Üniversitesi.
- Çavuşoğlu, H. ve Pekmaya, M. (2016). Yerel seçimlerde genç seçmenlerin siyasal davranışlarına ilişkin bir inceleme: Bülent Ecevit Üniversitesi örneği. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 12(29), 17–40.
- Creswell, J. W. (2016). *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. (S. B. Demir, Ed.) (2. Baskı.). Ankara: Eğiten Kitap.
- Filiz, U. (2019). *Seçmen davranışını etkileyen sosyo-psikolojik faktörler: Pamukkale Üniversitesi örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Gür, B. S. (2020). Sosyal bilimlerde akademik yazım formatı ve kuralları: APA stili. https://www.researchgate.net/publication/341578911_Sosyal_Bilimlerde_Akademik_Yazim_Formati_ve_Kurallari_APA_Stili adresinden erişildi.
- Kalender, A. (2005). *Siyasal iletişim- Seçmenler ve ikna stratejileri* (2. Basım.). Konya: Çizgi Kitapevi.
- Keçe, M. ve Dinç, E. (2015). Demokratik katılım ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 177–207.
- Kışlalı, A. T. (2003). *Siyasal sistemler, siyasal çatışma ve uzlaşma*. Ankara: İmge Kitapevi.
- Lüküslü, D. (2009a). Gençlerin siyaset algıları ve deneyimleri: Yeni bir siyaset ve örgütlenme modeli üzerine düşünmek. C. Boyraz (Ed.), *Gençler Tartışıyor: Siyasete Katılım, Sorunlar ve Çözüm Önerileri içinde* (ss. 166–187). İstanbul: TÜSES Yayınları.
- Lüküslü, D. (2009b). *Türkiye’de “gençlik miti” - 1980 sonrası Türkiye gençliği* (5. basım.). İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- Lüküslü, D. (2011). Bilişim teknolojileriyle örgütlenen gençlik hareketleri ve yeni bir siyaset arayışı. E. (Der) Telli Aydemir (Ed.), *Katılımın “e-hali”: Gençlerin Sanal Alemi içinde* (ss. 48–67). İstanbul: Alternatif Bilişim.

- Neyzi, L. (2011). Türkiye’de kamusal söylemde gençlik kurgusunun değişimi. E. Telli Aydemir (Ed.), *Katılımın “e-hali”*: *Gençlerin Sanal Alemi* içinde (ss. 25–47). İstanbul: Alternatif Bilişim.
- Pandian, S. (2014). University students and voting behavior in general elections: Perceptions on Malaysian political parties leadership. *Asian Social Science*, 10(18), 225–231.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd bs.). Thousand Oaks: SAGE.
- SEKAM. (2016). *Türkiye gençlik raporu- Gençliğin özellikleri, sorunları, kimlikleri ve beklentileri*. (C. Vatandaş, Ed.). İstanbul: SEKAM Yayınları.
- Selçuk, A. (2019). *Yerel seçimlerde seçmen davranışını etkileyen faktörler: Güneydoğu anadolu bölgesi örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Sitembölükbaşı, Ş. (2005). Seçimlerde yaşanan oy değişkenlikleri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (13), 195-220.
- Stockemer, D. (2012). Students’ political engagement: A comprehensive study of University of Ottawa undergraduate students. *Journal of Youth Studies*, 15(8), 1028–1047.
- Sütlaş, M. (2007). Gençlerin sağlık hakkı, sağlıklı yaşama hakkı ve sağlık hizmetlerinden yararlandıkları sıradaki hakları. *Üniversite Gençliği ve Sosyal Haklar Raporu* içinde (ss. 81–111).
- Temizel, M. (2012). *Türkiye’de seçmen davranışlarında sosyo- psikolojik, kültürel ve dinsel faktörlerin rolü: Kuramsal ve ampirik bir çalışma*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Toplum Gönüllüleri Vakfı. (2017). *Gençlik çalışmasının toplumsal katılıma etkisi araştırması*. İstanbul.
- UNDP. (2008). *İnsani Gelişme Raporu “Türkiye’de Gençlik”*. Ankara.
- United Nations. (2013). *Youth participation*. <https://www.un.org/esa/socdev/documents/youth/fact-sheets/youth-participation.pdf> adresinden erişildi
- Uyan Semerci, P. (2009). Gençlerle beraber siyasal alanın sınırlarını düşünmek: Günlük yaşam, aileler ve ‘özgürce’ karar almak. C. Boyraz (Ed.), *Gençler Tartışıyor: Siyasete Katılım, Sorunlar ve Çözüm Önerileri* içinde (ss. 145–165). İstanbul: TÜSES Yayınları